Toekomst voor voedselbossen?

Knelpunten en kansen voor omgevingsplannen

Green Deal Voedselbossen

Werksessie Voedselbossen
Wouter van Eck – Voedselbos Ketelbroek
Groesbeek – De Horst 16 juni 2021

Bodembeheer van de Toekomst
Bouwstenen voor het omgevingsplan

VOEDSELBOSBOUW

Wat is een voedselbos?

- **Door mensen ontworpen, gericht op voedselproductie**
- **Gedomineerd door polycultuur van meerjarige, houtige soorten**
- **Benut ecologische principes van een natuurlijk bos (biomimicry & agro-ecologie)**
- **Functioneert zonder externe inputs (als mest, pesticiden)**

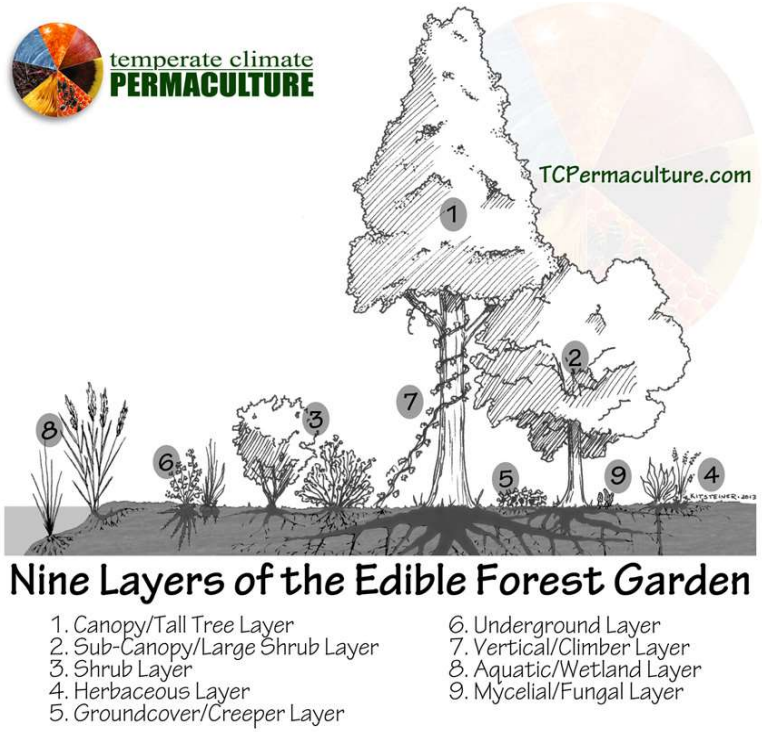

Voedselbos Ketelbroek, november 2020

Voedselbossen van belang voor biodiversiteit

Foto 1. Overzichtsfoto voedselbos Ketelbroek uit najaar 2014 (foto: Wouter van Eck).

In 2009 werd het eerste voedselbos van Nederland gerealiseerd nabij Groesbeek. Twee particulieren kochten een 2,4 ha grote maïsakker om deze volledig om te vormen naar een alternatief landbouwsysteem: een voedselbos. Het uitgangspunt is samenwerken met de natuur, in plaats van natuur tegenwerken. Maar kan dit landbouwsysteem ook een plaats bieden aan inheemse flora en fauna: is het volledig natuurinclusief?

Jeroen Breidenbach, Emma Dijkgraaf, Bastiaan Rooduijn, Roos Nijpels-Cieremans & Arjen Strijkstra

Geleidelijk groeit de maatschappelijke vraag tot verduurzaming van de landbouw

gebruik van mest overbodig wordt en stormschade beperkt blijft.

oblonga) en Zwarte els (*Alnus glutinosa*). Mogelijke belasting met bestrijdingsmidde-

Artikel in *De Levende Natuur*, jaargang 118 nr 3 (2017), blz. 90 – 93, gebaseerd op afstudeeronderzoek ‘Voedselbossen: rijk voor mens en natuur?’ door Jeroen Breidenbach en Emma Dijkgraaf (Van Hall Larenstein, Wild Life Management, Leeuwarden 2016)

Voedselbos Ketelbroek zomer 2018

Ondertekening 'Green Deal Voedselbossen' (Provinciehuis Flevoland, Lelystad, 23 november 2017)
Partners onder meer Rijksoverheid, Provincies, Waterschappen, Staatsbosbeheer, WUR, HAS, Van Hall Larenstein, NIOO-KNAW, Stichting Voedselbosbouw. Maatschap Ketelbroek is deelnemer als 'koploperbedrijf'.

Gewascode 1940 'Voedselbos'

(Rijksdienst voor Ondernemend Nederland – Ministerie LNV)

- Minimaal 0.5 hectare aaneengesloten;
- Gedomineerd door kruinbomen;
- Minimaal drie andere vegetatielagen (als struiken, secundaire bomen, klimmers, kruidachtigen …);
- Voedselproductie centraal;
- Geen veehouderij en geen bemesting;
- Geen kerende grondbewerking

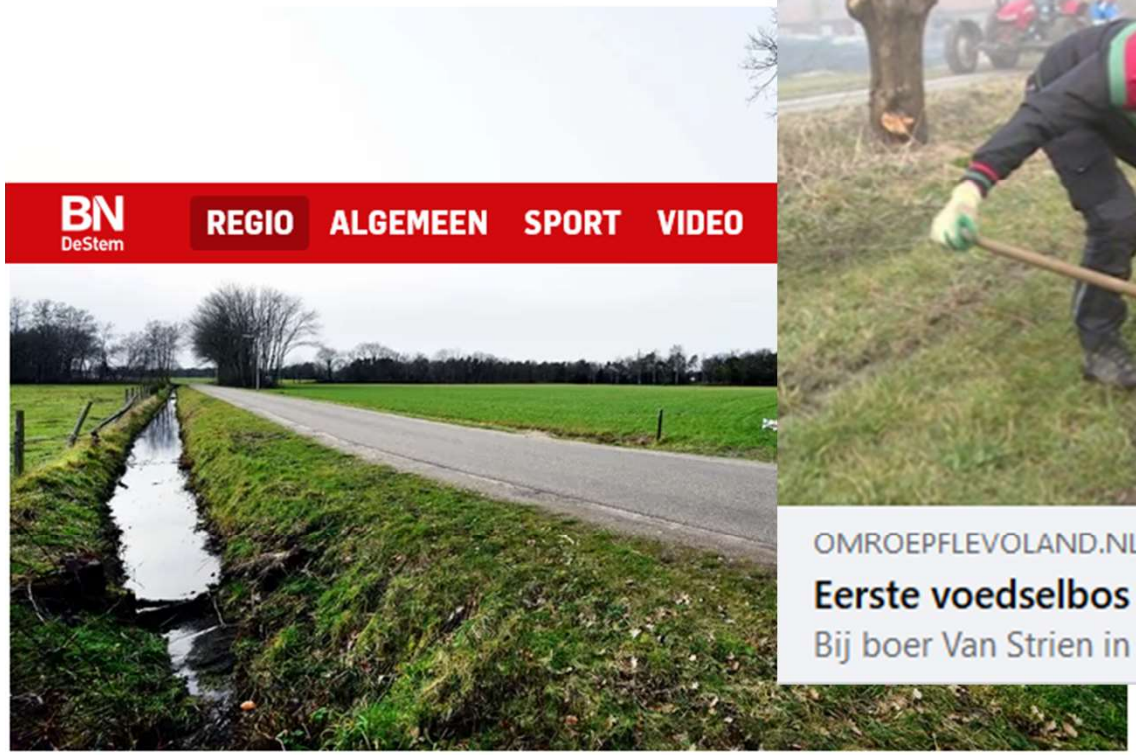

De Nispenseweg in Roosendaal, waar straks 8 hectare voedselbos wordt gerealiseerd. © Pix4Profs / Peter van Trijen

OMROEPFLEVOLAND.NL

Eerste voedselbos op akker in Noordoostpolder van start

Bij boer Van Strien in Ens is zondag een start gemaakt met de aanl...

Hier komt het eerste voedselbos van Roosendaal

ROOSENDAAL - Een plek waar lekker en gezond eten duurzaam wordt geproduceerd, waar tegelijkertijd de biodiversiteit wordt versterkt en het grondwater wordt beschermd. En dat alles kost ook nog eens bijna geen onderhoud. Klinkt als een sprookje, maar aan de zuidkant van Roosendaal, ter hoogte van sportpark Vierhoeven, moet het vanaf aanstaand weekend werkelijkheid worden.

Belemmeringen voor initiatiefnemers voedselbossen

Beperkende regelgeving, zoals

- Open cultuurlandschappen soms dominant(gemeente)
- Misverstanden rond archeologie (gemeente)
- Herplantplicht cf natuurbeschermingswet (provincie)

Kennisgebrek (en vooroordelen) bij:

- Overheden (gescheiden ‘beleidssilo’s’)
- Kennisinstellingen (versnipperde vakgebieden)

Ecosysteemdiensten worden (nog) niet gehonoreerd

Meer informatie
“Voedselbossen: handleiding wet- en regelgeving”
www.greendealvoedselbossen.nl

MOTIE VAN HET LID GRINWIS C.S.
Voorgesteld 21 april 2021
De Kamer, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat voedselbosbouw een veelbelovende manier is van natuurinclusief voedsel verbouwen met veel kansen voor boer en omliggende natuur;

overwegende dat initiatiefnemers van grootschalige voedselbossen vaak tegen wettelijke belemmeringen aanlopen bij het opzetten van voedsel-bossen, zoals landschapsvereisten aan houtopstand, die geen rekening houden met de huidige ecologische opgaven;
overwegende dat deze wetgeving mogelijk ook de uitvoering van de Bossenstrategie kan belemmeren;

verzoekt de regering, in kaart te brengen welke wettelijke belemmeringen er zijn voor het opzetten van grootschalige voedselbossen, deze belemmeringen waar mogelijk weg te nemen en waar nodig in overleg te treden met gemeenten en provincies in dezen, en gaat over tot de orde van de dag.

Grinwis Boswijk Bromet

Schets Voedselbos Schijndel

- 2 kavels (16 en 4 hectare), op basis van 20-jarige pachtcontract tussen Stichting Voedselbosbouw en Provincie Brabant (GOB). Invulling volgens spelregels ‘ondernemend natuurnetwerk’.

- Inzet Bossenstrategie Rijk en Provincies ‘avant la lettre’, zoals onderstreept door motie Tweede Kamer (april 2021).

- Zeer geschikte oplossing voor combinatie landbouw en stikstofgevoelige natuur!

LANDGEBRUIK

WWW.VOEDSELBOSBOUW.ORG

VOEDSELBOSBOUW

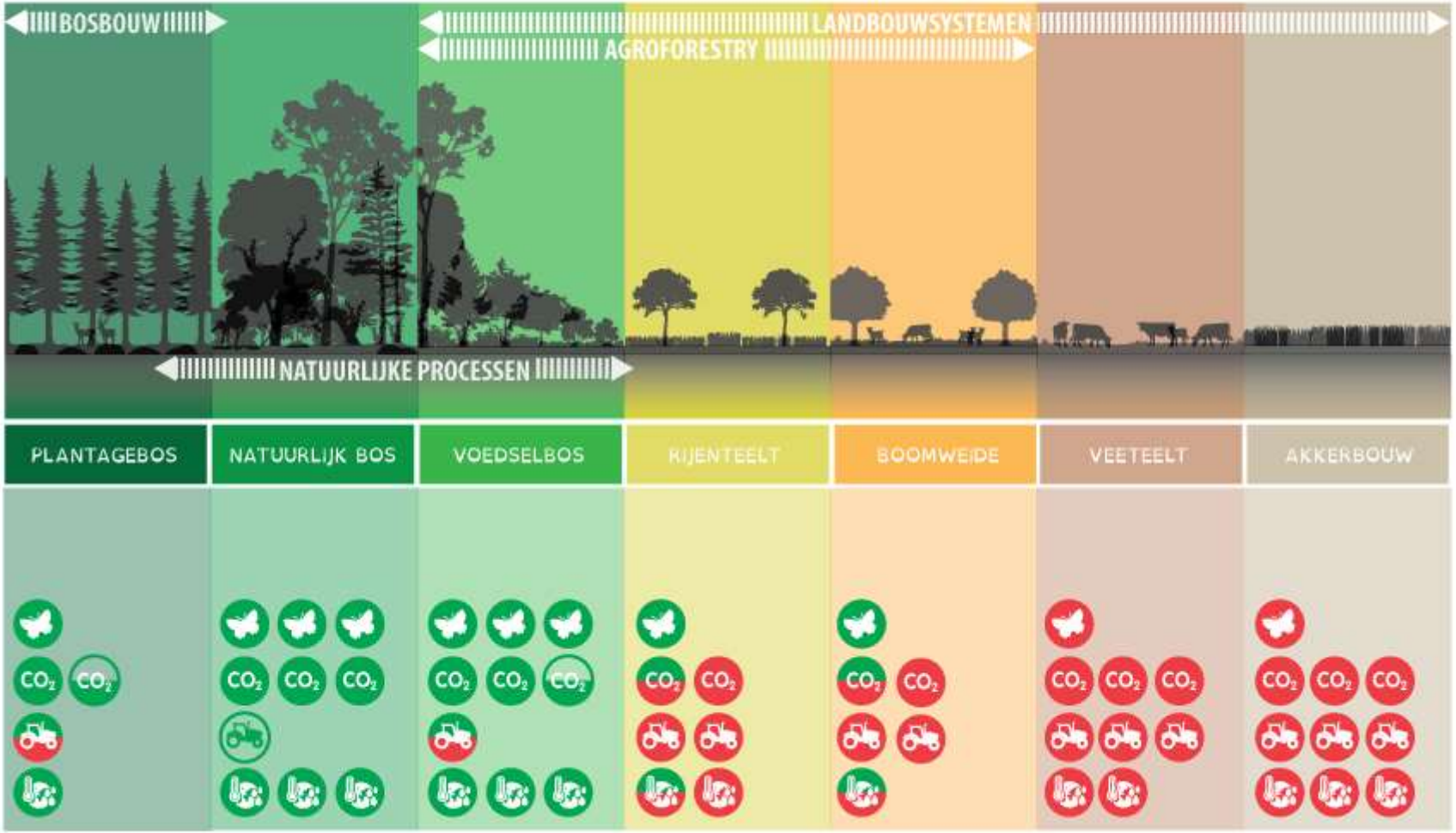

www.greendealvoedselbossen.nl
www.facebook.com/foodforestketelbroek